

Dosarul nr. 2ra-2091/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – R. Berdilo

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Danilov, G. Dașchevici, I. Secieru

DECIZIE

27 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Roman Talmaci și Oleg Ungureanu cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț, s-a admis apelul declarat de către Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 20 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre,

constată :

La 20 februarie 2018 Mihail Parasca s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Roman Talmaci și Oleg Ungureanu, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești irevocabile, începând cu 10 octombrie 2008 până la data adoptării hotărârii pe cazul dat, încasarea prejudiciului material în mărime de 5760 euro cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.09.2016-31.12.2017, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei cauzat pentru neexecutarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție, începând cu data de 10 februarie 2015, până

la data adoptării hotărârii pe cazul dat, precum și încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că și-a exercitat serviciul militar, prin contract, în forțele armate ale Republicii Moldova.

În timpul exercitării serviciului, dânsul și membrii familiei sale nu au fost asigurați cu spațiu locativ.

La 30 ianuarie 2008 s-a adresat cu o acțiune în judecată, solicitând obligarea Consiliului municipal Chișinău de a-l asigura pe Mihail Parasca și membrii familiei sale cu spațiu locativ. Prin hotărârea din 09 iunie 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca, care a fost casată prin decizia din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată integral, fiind obligat Consiliul municipal Chișinău de a-l asigura cu spațiu locativ, precum și pe membrii familiei sale.

A menționat că decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 10 octombrie 2008 nu a fost executată, fiind nevoit să se adreseze Curții Europene a Drepturilor Omului cu cerere privind constatarea încălcării termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești irevocabile, încasarea prejudiciului material și moral.

Prin hotărârea Curții Europene a Dreptului Omului din 10 februarie 2015 (cererea nr. 17 986/09, Parasca vs. Moldova) a fost admisă parțial cererea, încasându-se de la stat-Republica Moldova suma de 12 750 euro în calitate de prejudiciu material pentru chirie pentru perioada 10.11.2008-10.02.2013, prejudiciul moral în mărime de 3600 euro și 300 euro cu titlu de cheltuieli de judecată.

A invocat că pentru întreaga perioadă de referință, de la 10 octombrie 2008, data admitterii cererii de chemare în judecată de către Curtea Supremă de Justiție și până în prezent a întreprins mai multe acțiuni, în scopul obligării Consiliului municipal Chișinău de a-l asigura cu spațiu locativ, însă aceste măsuri nu au fost cu succes.

La 30 ianuarie 2014 a încheiat un contract de chirie, în baza căruia, împreună cu membrii familiei sale, închiriază apartamentul nr. 44 din mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi, nr. 71/7, la prețul de 360 euro lunar. Astfel, pentru perioada 01.09.2016-31.12.2016 a suportat cheltuieli pentru chirie în sumă de 1440 euro, pentru perioada 01.01.2017-31-12-2017 suma de 4320 euro, în total 5760 euro.

A solicitat de a constata încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile și dispunerea încasării prejudiciului material cauzat prin neexecutarea deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție din 10 octombrie 2008, reieșind din faptul că încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești irevocabile este constatată și prin decizia Curții Europene a Drepturilor Omului din 10 februarie 2015 (cererea nr. 17 986/09, Parasca vs. Moldova), compensarea prejudiciului material în sumă de 5760 euro, cât și compensarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei pentru suferințele psihice cauzate, incertitudine, frustrare și disperare din cauza neexecutării actului judecătoresc devenit irevocabil și neasigurarea cu spațiu locativ.

Prin hotărârea din 20 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca. S-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile nr. 3r-1959/08 din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție, începând cu 10 octombrie 2008 până la data adoptării hotărârii pe cazul dat. A fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mihail Parasca prejudiciul material în mărime de 5760 euro, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile nr. 3r-1959/08 din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.09.2016-31.12.2017, prejudiciul moral în mărime de 1000 lei și cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 5000 lei. În rest, pretențiile lui Mihail Parasca s-au respins ca fiind neîntemeiate. (f.d. 125-126, 153-164)

Hotărârea din 20 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel atât de către Ministerul Justiției cât și de Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț.

Prin decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț, s-a admis apelul declarat de către Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 20 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Roman Talmaci și Oleg Ungureanu cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 49, 50-62, vol. II)

La 12 septembrie 2019 Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și parțial hotărârea din 20 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii pretențiilor privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 99 000 lei, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care a se încasa prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, în rest a menține hotărârea instanței de fond. (f.d. 65-74, vol. II)

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanțele ierarhic inferioare la emiterea hotărârilor au încălcat esențial normele de drept material, iar erorile comise au dus la încălcarea dreptului fundamental al recurentului.

Consideră că instanța de apel în mod arbitrar a apreciat probele anexate la dosar, deoarece nu este întemeiată constatarea instanței de apel asupra faptului că după primirea informației de la executorul judecătoreesc, referitor la faptul că este identificat un apartament și este necesar să se adreseze la Primărie, ori la data de 20.11.2017 s-a adresat la autoritățile publice cu o cerere, la care a primit un răspuns, prin care i s-a comunicat că asupra apartamentului în cauză este aplicat sechestrul și că se află în litigiu. Astfel, el continuă să-și mențină statutul de victimă al neexecutării hotărârii judecătorești.

Prin urmare, concluzia instanței de apel, precum că nu a făcut uz de dreptul de a dobândi în folosință spațiul locativ, nu este una arbitrară și se combate cu prevederile art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 21 mai 2019, publicată pe site-ul Curții de Apel Chișinău la 31 mai 2019. Prin scrisoarea nr. 6140 din 14.06.2019 a fost expediată în adresa recurentului, care a recepționat-o la data de 23.07.2019.

Astfel, recursul declarat de către Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț, la 12 septembrie 2019, se consideră în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 noiembrie 2019 recursul depus de către Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț s-a declarat admisibil pentru a fi examinat în fond.

Articolul 441 Cod de procedură civilă stipulează că în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În speță, Colegiul lărgit reține că Mihail Parasca a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești irevocabile, începând cu 10 octombrie 2008 până la data adoptării hotărârii pe cazul dat, încasarea prejudiciului material în mărime de 5760 euro cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.09.2016-31.12.2017, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei cauzat pentru neexecutarea

în termen rezonabil a deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție, începând cu data de 10 februarie 2015, până la data adoptării hotărârii pe cazul dat, precum și încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei.

Prin hotărârea din 20 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca. S-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile nr. 3r-1959/08 din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție, începând cu 10 octombrie 2008 până la data adoptării hotărârii pe cazul dat. A fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mihail Parasca prejudiciul material în mărime de 5760 euro, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile nr. 3r-1959/08 din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.09.2016-31.12.2017, prejudiciul moral în mărime de 1000 lei și cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 5000 lei. În rest, pretențiile lui Mihail Parasca s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Mihail Parasca, reprezentat de avocatul Vera Coșleț, s-a admis apelul declarat de către Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 20 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Roman Talmaci și Oleg Ungureanu cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată.

Concluzia respectivă este considerată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit prematură din următoarele considerente.

Din suportul probatoriu al cauzei, s-a stabilit că la 30 ianuarie 2008 Mihail Parasca a depus în instanța de judecată acțiune împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea refuzului de a-l asigura cu spațiu locativ.

Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 09 iunie 2008 a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca, care a fost casată de Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 10 octombrie 2008 și emisă o nouă hotărâre, prin care s-a obligat Consiliul municipal Chișinău să-l asigure pe Mihail Parasca cu spațiu locativ conform legislației în vigoare. (f.d. 7-8, vol. I)

Prin încheierea executorului judecătoresc nr. 033-910/14 din 06 noiembrie 2014 s-a intentat procedura de executare în baza documentului executoriu nr. 3-1959/08 emis de către Curtea Supremă de Justiție la data de 10 octombrie 2008 privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să-l asigure pe Mihail Parasca cu spațiu locativ conform legislației în vigoare. (f.d. 89, vol. I)

La numeroasele solicitări ale lui Mihail Parasca, ale executorului judecătoresc Roman Talmaci și Ministerului Justiției Primăria municipiului Chișinău, prin răspunsurile nr. P-2073/14 din 05 noiembrie 2014, nr. 08-7395 din 20 noiembrie 2014, nr. 02-116/2536 din 04 mai 2015, nr. 02-116/1642 din 18 martie 2016, nr. 02-116/5742 din 10 august 2016, nr. 02-116/5472 din 30 septembrie 2016 și nr. 03-116/7394 din 17 octombrie 2016 (f.d. 88, 90, 91, 95, 97, 99, 100, vol. I) le-a comunicat că executarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 10 octombrie 2008

nu este posibilă, din cauza lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău, fapt generat de procesul de privatizare a fondului de locuințe, ceea ce a redus substanțial imobilul cu destinație locativă aflat în proprietate municipală. Din aceste considerente, autoritățile administrației publice locale nu au posibilitate să execute hotărârile definitive și irevocabile cu privire la asigurarea cu spațiu locativ al creditorilor urmăritori. Totodată s-a menționat că Consiliul municipal Chișinău nu dispune de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor instanțelor judecătorești.

Mihail Parasca la 18 martie 2009 s-a adresat la Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu cerere, fiind înregistrată cu nr. 17986/09, prin care a pretins că drepturile sale garantate de articolul 6§1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1, au fost ignorate din cauza neexecutării unei hotărâri irevocabile pronunțate în favoarea sa.

Prin hotărârea din 10 februarie 2015 a Curții Europene a Drepturilor Omului statul a fost obligat să plătească lui Mihail Parasca suma de 12 750 euro, cu titlu de prejudiciu material, suma de 3600 euro cu titlu de prejudiciu moral și suma de 300 euro cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxe care pot fi percepute ca impozit, care urmează să fie convertite în valută națională a statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data plății. (f.d. 10-13, vol. I)

În hotărârea menționată Curtea Europeană a Drepturilor Omului a indicat că imposibilitatea unui creditor de a obține executarea integrală și într-un termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești pronunțate în favoarea sa, constituie o încălcare a dreptului la un tribunal garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, precum și a dreptului la respectarea bunurilor sale, garantat de articolul 1 din Protocolul nr. 1.

Potrivit pct. 15 din hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului Guvernul a prezentat o declarație unilaterală în care a admis că reclamantul a fost victima unei încălcări a drepturilor garantate de art. 6 § 1 al Convenției și art. 1 din Protocolul nr. 1, făcând o propunere de 300 euro pentru costurile și daunile suportate, solicitând scoaterea cererii de pe rol, însă Curtea a purces la examinarea cauzei, motivând că declarația nu oferă o bază suficientă pentru ca să spună că nu mai este justificată pentru a continua examinarea.

Totodată s-a stabilit că la 19 septembrie 2016 Mihail Parasca a depus în instanța de judecată acțiunea împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat repararea prejudiciului material în mărime de 11 160 euro cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a cheltuielilor de judecată.

Motivul pentru care a fost depusă cererea de chemare în judecată Mihail Parasca a invocat că, deoarece nu a fost asigurat cu spațiu locativ de către Consiliul municipal Chișinău, a încheiat la 30 ianuarie 2014 contractul de locațiune a spațiului locativ nr. 1 cu Tatiana Benu asupra apartamentului nr. 44 din str. Gheorghe Asachi, nr. 71/7, mun. Chișinău pe un termen de la 01.02.2014 până la 31.12.2016. Pentru chirie părțile au convenit să achite Mihail Parasca suma de 360 euro lunar. (f.d. 14, vol. I)

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani prin hotărârea din 25 ianuarie 2017 a admis acțiunea depusă de către Mihail Parasca și a încasat din bugetul de stat prin

intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mihail Parasca suma de 11 160 euro convertiți în valută națională la data executării hotărârii cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei Curții Supreme de Justiție din 10 octombrie 2008 în perioada 01 februarie 2014-31 august 2016 și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 04 iulie 2017 a menținut hotărârea instanței de fond. (f.d. 111-117, vol. I)

Materialele cauzei mai atestă că prin recipisele din 10 august 2016, 25 septembrie 2016, 20 octombrie 2016 și 15 noiembrie 2016 Mihail Parasca a achitat Tatianei Benu câte 360 euro lunar pentru chiria apartamentului sus menționat pentru lunile septembrie, octombrie, noiembrie și decembrie 2016. (f.d. 15-16, vol. I)

La 03 ianuarie 2017 Mihail Parasca și Tatiana Benu au încheiat contractul de locațiune nr. 2 privind închirierea apartamentului nr. 44 din str. Gheorghe Asachi, nr. 71/7, mun. Chișinău pentru perioada 01.01.2017-31.12.2017, cu plata chiriei în sumă de 360 euro lunar. (f.d. 19, vol. I)

Conform recipiselor din 10 ianuarie 2017, 15 februarie 2017, 20 martie 2017, 20 aprilie 2017, 05 iunie 2017, 28 iunie 2017, 27 iulie 2017, 29 august 2017, 22 septembrie 2017, 20 octombrie 2017, 15 noiembrie 2017 și 20 decembrie 2017 se atestă că Mihail Parasca a achitat Tatianei Benu lunar câte 360 euro. (f.d. 20-25, vol. I)

Instanța de recurs mai constată că potrivit informației din banca centrală de date a cadastrului bunurilor imobile nr. 0002/17/16221 eliberată de către IP „Agenția Servicii Publice”, la situația din 13 noiembrie 2017, Mihail Parasca și membrii familiei sale, soția Marina Parasca și fiica Stanislava Colesnicova nu dețineau bunuri imobile cu destinație locativă pe teritoriul Republicii Moldova. (f.d. 34-36, vol. I)

Colegiul lărgit reține că la solicitarea Ministerului Justiției nr. 09/3071 din 15.03.2018 executorul judecătoresc Roman Talmaci a întocmit o notă informativă înregistrată cu nr. 01/003/131-221r/2018 din 26 martie 2018, prin care primul a fost informat că prin somația nr. 332 din 10 martie 2016, recepționată la 12 martie 2016, Consiliul municipal Chișinău a fost obligat repetat să execute decizia nr. 3r-1959/08 din 10.10.2008 a Curții Supreme de Justiție, fiind preântâmpinat de faptul că prin acțiunile debitorului apare riscul condamnării repetate a debitorului la CEDO, iar drept urmare sporirea cheltuielilor în bugetul statului.

Prin răspunsul nr. 02-116/1642 din 18 martie 2016 Primăria mun. Chișinău a comunicat executorului judecătoresc că executarea hotărârii judecătorești, nu poate fi posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău, precum și nu dispune de mijloace financiare suficiente pentru construcția spațiilor locative. A mai comunicat că întru soluționarea definitivă a problemei respective, Primăria mun. Chișinău s-a adresat cu un demers către Guvernul Republicii Moldova, prin care a solicitat alocarea de mijloace financiare pentru construcția spațiului locativ, în vederea executării hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile.

A mai indicat că la data de 04 septembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal, a informat creditorul Mihail Parasca despre faptul identificării unui apartament în mun. Chișinău, str. Mihai Sadoveanu, nr. 9/1, ap. 49, asupra căruia a fost aplicată interdicția de înstrăinare în scopul asigurării executării documentului executoriu, în care, calitatea de debitor o are Primăria mun. Chișinău și i-a propus

de a se adresa la Primărie pentru a beneficia de executarea documentului executoriu. După recepționarea informației, la data de 15 septembrie 2017, nu a parvenit nici o informație/solicitare din partea lui Mihail Parasca.

Colegiul lărgit reține că Mihail Parasca în cererea de recurs a invocat că după recepționarea de la executorul judecătoresc Roman Talmaci a informației, la data de 20 noiembrie 2017 s-a adresat către autoritățile locale cu o cerere în cancelaria Direcției Generale Locativ-Comunală a Consiliului municipal Chișinău cu solicitarea de a elibera extrasul din tabelul nominal și extrasul din fișa locuinței pentru apartamentul nr. 49 din str. Mihai Sadoveanu, nr. 9/1, mun. Chișinău pentru a fi prezentat executorului judecătoresc, dar Primăria i-a respins cererea, motivând că apartamentul se află în litigiu.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că la examinarea cauzei instanța de apel nu a verificat dacă executorul judecătoresc Roman Talmaci a întreprins toate măsurile efective pentru a executa decizia din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție pentru a-l asigura pe Mihail Parasca cu spațiu locativ, ori aplicarea sechestrului pe apartamentul nr. 49 din str. Mihai Sadoveanu, nr. 9/1, mun. Chișinău nu denotă faptul că hotărârea a fost executată.

Este necesar de specificat că instanța de apel a casat hotărârea instanței de fond, prin care s-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei irevocabile nr. 3r-1959/08 din 10 octombrie 2008 a Curții Supreme de Justiție, începând cu 10 octombrie 2008 până la data adoptării hotărârii pe cazul dat.

Instanța de apel în susținerea hotărârii sale a indicat că conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești (a executorilor judecătorești) este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență, ori aceasta rezultă din toate acțiunile efectuate de către executorii judecătorești.

Respectiv, instanța de apel urma să verifice dacă executorul judecătoresc a întreprins toate măsurile pentru executarea efectivă a documentului executoriu.

Colegiul lărgit consideră că instanța de fond la examinarea cauzei, cât și instanța de apel, prin prisma Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nu au stabilit care este termenul rezonabil de neexecutare a hotărârii judecătorești pentru care urmează a fi compensat prejudiciul moral și material, ori Mihail Parasca pentru unele perioade de timp a primit compensații în baza hotărârii din 10 februarie 2015 a Curții Europene a Drepturilor Omului.

În cererea de chemare în judecată Mihail Parasca a indicat că o perioadă de 9 ani nu a fost executată hotărârea irevocabilă cu privire la asigurarea cu spațiu locativ de către Consiliul municipal Chișinău, fiind pus în situație de a încheia un contract de locațiune a unui apartament cu două odăi la un preț de 360 euro lunar pentru el și a membrilor familiei sale, motiv pentru care a suportat prejudiciu material.

La rejudicare urmează să se țină cont de prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Instanța, totodată, va ține cont de faptul că este responsabilă de determinarea definitivă a circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și că în acest sens poate fi

propus părților să concretizeze pretențiile, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Instanța de apel urmează să se expună și sub aspectul temeiniciei sau netemeiniciei argumentelor și probelor prezentate de către reclamant cu circumstanțele cauzei și normele de drept aplicabile speței.

În contextul dat, Colegiul menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărârii în întregul ei, independent de motivele apelului, în conformitate cu art. 373 alin. (4) Cod de procedură civilă și a da răspuns tuturor argumentelor esențiale în litigiu.

Totodată, Colegiul reiterează că norma procedurală enunțată supra obligă instanța de apel de a verifica legalitatea soluției adoptate de prima instanță în raport cu pretențiile înaintate, circumstanțele de fapt și de drept invocate, precum și obiecțiile formulate de către pârât asupra pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate și probele prezentate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Colegiul largit reinterează că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele enunțate supra, rezultând atât din pretențiile înaintate de către Mihail Parasca, cât și apărarea formulată de pârât, de înscrisurile prezentate în calitate de probe în susținerea poziției acestora, apreciindu-le în conformitate cu art. 120-122, 130 Cod de procedură civilă, în raport cu circumstanțele stabilite și normele de drept material aplicabile speței.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, iar aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare.

Potrivit celor expuse, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Mihail Parasca.

Se casează decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Parasca împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Roman Talmaci și Oleg Ungureanu cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată și se remite cauza în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Victor Burduh

Maria Ghervas